

**Bogdan Rațiu
Cristina Cergan**

**Anca Vlaicu
Natalia Leu**

CONCURSUL DE TITULARIZARE ȘI EXAMENUL DE DEFINITIVAT

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

**20 de modele de teste
cu sugestii de rezolvare și reperi teoretice**

Editura Paralela 45

Cuvânt-înainte

În contextul revizuirii programelor pentru Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar și pentru Examenul național de definitivare în învățământ, precum și a variantelor de subiecte propuse, am considerat că este un moment potrivit de regândire a pregătirii pentru examen a profesorilor și a viitorilor profesori. Nu doar elevii, ci și profesorii au nevoie de materiale care să susțină pregătirea lor în vederea reușitei la concursuri și examene, iar lucrarea noastră este printre singurele apariții dedicate ambelor evaluări importante pe care le au de trecut profesorii de Limba și literatura română.

Lucrarea este scrisă de un grup de profesori cu experiență în învățământ, care își doresc să vină în sprijinul profesorilor de Limba și literatura română, conturând un mod de abordare coerentă a pregătirii. Subliniem că volumul de față nu substituie cărțile de istorie literară, de critică și teorie literară, de didactica disciplinei, de gramatică și de psihopedagogie, ci constituie un sprijin în crearea unor repere utile pentru rezolvarea subiectelor.

În primul rând, ne adresăm studenților și absolvenților de filologie care își doresc să urmeze o carieră în învățământ, profesorilor suplینitori care vor găsi în această lucrare repere necesare pentru o pregătire eficientă în vederea ocupării unui post de profesor de Limba și literatura română. Pe lângă exemplele de sarcini de evaluare, există și sugestii de răspunsuri și aspecte teoretice care ghidează profesorul spre o pregătire riguroasă.

În al doilea rând, ne adresăm profesorilor care urmează să susțină examenul de definitivare în învățământ, colegilor care au nevoie de sprijin în construirea unui mod de lucru, de rezolvare a itemilor, de sinteze teoretice, de repere în construirea activităților didactice.

În plus, poate fi o sursă de inspirație pentru profesorii metodiști, pentru profesorii mentori, pentru inspectorii de specialitate, pentru orice profesor de Limba și literatura română, în procesul de învățare continuă, prin varietatea abordărilor, prin apelul la volume de referințe din zona istoriei literare, a lingvisticii, a didacticii și a pedagogiei.

Intenția autorilor a fost să elaboreze un volum în acord cu programele în vigoare și cu structura modelelor de subiecte oficiale, venind în sprijinul profesorilor prin:

- modele de subiecte pentru Concursul de Titularizare și pentru Examenul de Definitivat;
- prezentarea baremului de corectare pentru fiecare tip de subiect;
- sugestii pentru rezolvarea subiectelor;
- referințe critice care să îndrume profesorul spre o abordare critică a literaturii;
- rezolvări atât pentru itemii dedicați gramaticii teoretice, cât și pentru itemii practici;
- repere metodologice relevante pentru construirea rezolvărilor.

Scopul didactic al volumului se observă și din modul de construire a acestuia. Paginile cărții cuprind:

- programa aferentă concursului de titularizare, 10 modele de subiecte, sugestii de răspunsuri și aspecte teoretice;
- programa aferentă examenului de definitivat, 10 modele de subiecte, sugestii de răspunsuri și aspecte teoretice;
- bibliografia selectivă utilizată de autori.

Subiectele care vizează domeniul literaturii române propun pentru Titularizare sugestii de redactare și de structurare a eseului și direcții în receptarea critică a autorilor și a operelor abordate, urmând baremul de evaluare, iar pentru Definitivat propun posibile interpretări ale textelor la prima vedere, sugestii de volume de critică literară, posibile asocieri, cu mențiunea că nu reprezintă „modele de răspunsuri”, ci sugestii care să ofere o bază pentru construirea rezolvărilor în funcție de experiența de cititor a fiecărui candidat.

O atenție sporită am acordat itemilor de gramatică, însoțiți de rezolvări integrale, valorificând informații din cărțile de bază ale profesorului de limba română. În plus, diversitatea tematică îl pune pe profesor în fața diferitelor tipuri de texte, iar o parcurgere integrală a celor 20 de subiecte demonstrează acoperirea unui număr foarte mare din conținuturile programelor menționate.

În vederea creșterii eficienței pentru susținerea examenului, am propus în partea didacticii specialității sugestii de răspunsuri atente la profilul psihologic al elevilor, la coerența demersurilor, la principiile pedagogice specifice activităților și secvențelor de predare/învățare. În plus, am oferit repere teoretice, valorificând resurse bibliografice din țară și din străinătate, din domeniul științelor educației, pentru ca profesorii să poată construi demersuri personalizate.

Avem convingerea că prin această lucrare venim în sprijinul colegilor cu numeroase clarificări conceptuale și soluții eficiente de abordare a subiectelor. Am scris acest volum cu încrederea că o formare de bază consistentă trebuie urmată de o continuă îmbogățire și de susținere, deopotrivă, din partea colegilor. Cu siguranță, succesul la examen depinde de formarea permanentă a fiecărui profesor, de individualizarea studiului, de integrarea în propria concepție la clasă a teoriilor din domeniu, prin conturarea unui profil de profesor eficient, deschis, dinamic și inovator.

Mult succes în carieră!

Autorii

Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar

Programa pentru disciplina Limba și literatura română Notă de prezentare

Limba și literatura română se înscrie în categoria disciplinelor *multidimensionale*, definite de documentele de profil ale Consiliului Europei ca fiind acele discipline care au ca obiect de studiu învățarea limbii și a literaturii naționale – *limba ca materie* – și învățarea limbii ca instrument de comunicare pentru învățarea altor discipline – *limbă de școlarizare* (cf. *La langue comme matière*, DG IV/EDU/LANG/2009, Division des Politiques linguistiques, www.coe.int/lang/fr).

Disciplina **limba și literatura română** are un rol fundamental în dezvoltarea personalității elevilor, în formarea deprinderilor și a unor abilități necesare acestora pentru accesul postșcolar la învățarea pe tot parcursul vieții și pentru integrarea activă în societatea bazată pe cunoaștere.

Studiul limbii și al literaturii române contribuie esențial la formarea personalității autonome a elevilor, capabilă de discernământ și de spirit critic, aptă să-și argumenteze propriile opțiuni, dotată cu sensibilitate estetică, având conștiința identității culturale, manifestând interes pentru diversitatea formelor de comunicare și de expresie artistică.

Programa de limba și literatura română pentru concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante/rezervate în învățământul preuniversitar, concepută în conformitate cu programele școlare pentru disciplina limba și literatura română (clasele a V-a – a XII-a) și cu programele pentru examenele naționale, este proiectată astfel încât să răspundă schimbărilor intervenite în activitatea didactică, din perspectiva abordării curriculare sistemice la disciplina limba și literatura română, în învățământul gimnazial și liceal.

Structura programei este următoarea:

- **Notă de prezentare;**
- **Competențele cadrului didactic de specialitate;**
- **Tematica științifică pentru disciplina limba și literatura română;**
- **Bibliografie recomandată pentru tematica științifică;**
- **Tematica pentru metodică disciplinei limba și literatura română;**
- **Bibliografie recomandată pentru metodică disciplinei limba și literatura română.**

COMPETENȚELE CADRULUI DIDACTIC DE SPECIALITATE

1. Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinei din domeniile limbă, literatură și comunicare, în vederea predării lor integrate;
2. Utilizarea unor modalități de abordare a textului literar și nonliterar, continuu, discontinuu și multimodal;

3. Aplicarea principiilor didacticii oralului și a redactării și a metodelor specifice acestora în formarea competențelor de comunicare orală și scrisă;
4. Aplicarea unor metode și strategii ce conduc la dezvoltarea competenței lingvistice, literare și interculturale a elevilor, conform modelului conceptual al disciplinei: comunicativ-funcțional și cel al dezvoltării personale;
5. Transpunerea conținutului științific, prevăzut în programele școlare în vigoare, în conținut didactic, demonstrând acuratețe conceptuală;
6. Realizarea demersului didactic în viziune inter-, multi- și transdisciplinară;
7. Evaluarea obiectivă a competențelor vizate prin curriculumul național, cu respectarea principiilor didactice, prin elaborarea și aplicarea unor instrumente de evaluare diverse;
8. Aplicarea unor forme eficiente de management al clasei, în funcție de activitatea de învățare proiectată, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale;
9. Aplicarea constantă a unor instrumente și strategii specifice unei atitudini reflexive (auto-evaluarea, analiza feedbackului primit de la elevi etc.);
10. Utilizarea documentelor școlare reglatoare în proiectarea didactică, adaptată grupului-țintă;
11. Proiectarea și implementarea unor programe incluse în oferta de curriculum la decizia școlii;
12. Utilizarea resurselor digitale în activitatea didactică *in situ*, de tip *blended-learning* și online.

TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Candidații trebuie să cunoască integral conținuturile și conceptele operaționale din cele trei domenii ale disciplinei (limbă, comunicare, literatură), prevăzute în programele de gimnaziu și de liceu, atât pe cele obligatorii, cât și pe cele facultative.

A. LIMBA ROMÂNĂ

I. Limbă și comunicare

- Tipuri de comunicare. Comunicare orală și scrisă. Discursul;
- Natura, unitățile și funcțiile limbajului;
- Situațiile de comunicare;
- Textul. Tipologia textului: ficțional și nonficțional, literar (epic, liric, dramatic) și nonliterar, continuu, discontinuu, multimodal; simplu și complex – caracteristici;
- Receptarea diferitelor tipuri de text;
- Secvențe prototipice: secvența narativă, secvența descriptivă, secvența dialogală, secvența explicativă, secvența argumentativă;
- Limba literară și limba populară. Limba română standard;
- Stilurile funcționale ale limbii;
- Corectitudine și abatere de la normă;
- Media (comunicare lingvistică vs. comunicare socială).

II. Fonetică și fonologie

- Noțiuni generale: sunet, fonem; proprietățile sunetelor;
- Sistemul vocalic. Sistemul consonantic: inventar, clasificare, realizare fonetică;
- Accentul, intonația;
- Elemente de prozodie;
- Fonetică și procedee de expresivitate.

TESTUL 1

- ▶ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- ▶ Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Redactează un eseu, de 900 – 1 500 de cuvinte, în care să prezinți particularități ale operei poetice a lui Nichita Stănescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere:

- menționarea a patru trăsături ale liricii stănesciene; **4 puncte**
- ilustrarea a două dintre trăsăturile menționate, valorificând două texte lirice aparținând lui Nichita Stănescu; **4 puncte**
- evidențierea modului în care se reflectă tema și viziunea despre lume în cele două texte lirice alese; **4 puncte**
- prezentarea câte unei particularități de limbaj din fiecare text ales; **4 puncte**
- susținerea unei opinii despre opera lui Nichita Stănescu, valorificând mesajul din următoarea secvență critică: „Poezia constituie o tentativă de ridicare în absolut, durere sublimată. Puritatea visului, cristalinul, aerianul și altele ca acestea se suprapun programatic urâtului, diformului, teluricului, într-o mișcare de transcendere de o autentică noblețe spirituală. [...] Dincolo de cuvinte, de limbajul explicit ori de relativitatea lucrurilor, este posibil un univers recompus la lumină rece, devenit obiect de contemplație.” (Constantin Ciopraga, *Nichita Stănescu în două oglinzi*, în vol. *Între Ulysse și Don Quijote*) **4 puncte**

Notă!

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului se acordă **20 de puncte** (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper); pentru **redactarea** eseului se acordă **10 puncte** (organizarea ideilor în scris – 2 puncte; abilitățile de analiză și de argumentare – 2 puncte; utilizarea limbajului de specialitate – 2 puncte; utilizarea limbii literare – 1 punct; respectarea normelor de exprimare, de ortografie și de punctuație – 2 puncte; respectarea precizării privind numărul maxim de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 900 de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

- A. Prezintă cazul dativ al substantivului, având în vedere:** **10 puncte**
- definirea categoriei gramaticale a cazului; **1 punct**
 - numirea a două grupuri sintactice în care substantivul în cazul dativ funcționează ca subordonat; **2 puncte**
 - exemplificarea, prin câte un enunț, a trei situații diferite de structurare a grupului în care substantivul în cazul dativ este subordonat; **3 puncte**
 - ilustrarea, prin câte un exemplu, a două funcții sintactice pe care le îndeplinește substantivul în cazul dativ. **4 puncte**

B. Citește textul de mai jos.

Fixând astfel drept obiect al interpretărilor noastre cuvântul văzut, ca vehicul principal al poeziei în funcția ei de comunicare, socotind poezia ca un mod de existență mai mult decât complex, vom încerca să deslușim câteva trăsături mai clare, nu ale mobilurilor poeziei în primul rând, și nici ale esteticii ei (a cărei extensie de bandă acceptă o multitudine de sisteme de referință), cât ale cauzelor, ale pricinilor interioare care provoacă fenomenul numit poezie. Adică ale fiziologiei poeziei, încercând să delimităm organul poeziei. [...]

Cu alte cuvinte, vom socoti fiziologia poeziei ca un fenomen pre-poetic, având ca scop cuvântul văzut ca vehicul al unei tensiuni de conștiință nenotională. Evident că se poate vorbi și de o fiziologie a ideilor, dar aceasta constituie obiectul unei pre-etici, iar nu al unei pre-estetici, așa cum ne propunem în cartea de față. Deci vom căuta fenomenul nu în conștiința poeziei, ci în conștiința poetului. [...] Dar pentru că în fiziologia poeziei ne vom ocupa în primul rând de emițătorii de poezie, fenomenul pe care-l vom considera fundamental în studiul acestei discipline va fi cel al durerii plasate în zona conștiinței.

Nichita Stănescu, *Avant-sentimente la o carte de scrieri în proză și în versuri*

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos. **20 de puncte**

1. Precizează tipul de secvență prototipică reprezentată de fragmentul citat. **4 puncte**
2. Notează pentru fiecare vocală din cuvântul *noastre* tipul acesteia, din perspectiva realizării fonetice, având în vedere gradul de deschidere (apertura) și poziția mușchiului lingual. **4 puncte**
3. Explică modul de formare a cuvintelor: *emițător*, *astfel*. **4 puncte**
4. Ilustrează două realizări lexico-gramaticale diferite ale atributului, precizând felul acestora, prin valorificarea secvenței următoare: *Evident că se poate vorbi și de o fiziologie a ideilor, dar aceasta constituie obiectul unei pre-etici, iar nu al unei pre-estetici, așa cum ne propunem în cartea de față*. **4 puncte**
5. Transcrie fiecare dintre cele două propoziții subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: *Dar pentru că în fiziologia poeziei ne vom ocupa în primul rând de emițătorii de poezie, fenomenul pe care-l vom considera fundamental în studiul acestei discipline va fi cel al durerii plasate în zona conștiinței*. **4 puncte**

Notă! În abordarea subiectelor sunt vizate conținuturile din *Gramatica limbii române*, Editura Academiei Române, 2005.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Construiește o activitate de învățare centrată pe procesul comprehensiunii a textului narativ de mai jos: **20 de puncte**

În ajun, joi, cum îți spuneam, am mai făcut o ultimă excursie de vacanță în Bucegi. Părinții noștri, plus noi, cei patru copii mari (Adrian nu putea încă să vină pe munte, abia se ținea pe picioare). Albastrul întunecat și intens al cerului se sprijinea pe crestele cenușii, era o vreme splendidă, cu vizibilitate bună, deși nu la fel de cristalină ca pe vremea când din vârful se puteau zări sclipirile mării. Am făcut o tură scurtă, din Bușteni, pe drumul marcat cu triunghiul roșu. De la Căminul Alpin am urcat prin pădurea de foioase spre Poiana Coștilei. Aici, admirând stâncile alburii și zădă care începea să-și coloreze perdelele de ace în portocaliu, alături de brazii

de un verde întunecat, ne-am permis un prim popas și ne-am mai golit rucsacii de o parte din provizii. Am continuat excursia fără să ne grăbim, până la Pichetul Roșu, mergând pe o potecă mai blândă, de coastă. De aici, în alte zile, mai lungi, o luam spre Mălăiești, spre cabană, pe drumul numit „Take Ionescu”, un fel de brâu care îmbrățișează la bază muntele Bucșoiu, iar de-acolo, cine mai era în stare, putea ajunge pe „la Prepeleac” la Vârful Omu. La întoarcere, înainte de Poiana Coștilei, nu departe de drumul marcat, am găsit un loc potrivit, cu mușchi pe jos, ca să ne oprim și să mâncăm tot ce ne mai rămăsese. Aerul era auriu, câte un sticlete cu căpșor roșu țâșnea dintre crengi, ciripind scurt și des. Eram mulțumiți, părinții pentru că-și lăseseră acasă grijile, [...] Dina pentru că începea școala și avea să-l vadă pe Radu, un băiat cu ochelari, dragostea ei, [...] iar Doru fără motiv, așa, pur și simplu. Ne-am întins pătura de munte, am scos restul de mâncare din rucsac, niște pâine, ouă fierte – desigur: cu un ou fiert treci Bucegii –, ceapă și gogoșari și două foarte prețioase cutii de pate de ficat. [...] Abia ce-am început masa că am auzit cunoscutul zgomot de vreascuri rupte, de care ne temeam întotdeauna: ursul de la care nu știai la ce să te aștepti sau oamenii de la care, de asemenea, nu știai la ce să te aștepti. Zgomotul nu venea dinspre partea cu poteca, ci din cealaltă, din plină pădure, așa că ne-am sculat cu toții în picioare, în afară de Doru, care mânca liniștit înainte, cu ochii albaștri mijiți. Eram gata să-i lăsăm ursului mâncarea, ca să ne lase și el în pace. Nu știu dacă ai trăit asta vreodată, posibilitatea rea care se poate concretiza în secunda următoare. Prin minte îți trec toate metodele de scăpare: să o iei la fugă, să faci pe mortul, să te cațeri într-un copac.

Dar primejdia ne-a ocolit și acum. În loc de urs a apărut un om tânăr, cam răvășit, cu bretonul arămiu, lung, dat pe-o parte, cu un băț pe post de baston, cu o traistă pusă pieziș peste piept, ca poștașii, încălțat în pantofi și cu haine mai mult de oraș decât de munte. Nu părea un om rău și în niciun caz nu era un turist versat. Ne-a zâmbit larg.

Ioana Pârvulescu, *Inocenții*

Vei avea în vedere:

- precizarea clasei pentru care se construiește activitatea de învățare, prin justificarea alegerii acesteia; **4 puncte**
- formularea unui obiectiv al activității de învățare; **4 puncte**
- menționarea duratei secvenței dedicate comprehensiunii, în relație cu timpul total alocat pentru studiul textului; **4 puncte**
- prezentarea activității de învățare, evidențiind două componente ale proiectării didactice (metode folosite, resurse, tipuri de interacțiune a grupului de elevi etc.). **8 puncte**

B. Construiește un item subiectiv, prin care să evaluezi nivelul de structurare a competenței „1.4. Utilizarea adecvată a tehnicilor de redactare, în vederea realizării unei comunicări eficiente și personalizate”, din programa de limba și literatura română pentru clasa a XII-a, ciclul superior al liceului.

Vei avea în vedere faptul că, în programa școlară, acestei competențe îi sunt asociate următoarele conținuturi pentru trunchiul comun: *etapele redactării unor lucrări precum analiză, comentariu, sinteză, paralelă, eseu structurat și nestructurat*. **10 puncte**

Examenul de definitivat

Examenul Național de definitivare în învățământ Programa pentru disciplina Limba și literatura română

Notă de prezentare

Limba și literatura română se înscrie în categoria disciplinelor multidimensionale, definite de documentele de profil ale Consiliului Europei ca fiind acele discipline care au ca obiect de studiu învățarea limbii și a literaturii naționale – limba română ca disciplină de studiu – și învățarea limbii ca instrument de comunicare pentru învățare – limba română ca limbă de școlarizare.

Studiul limbii și literaturii române asigură formarea personalității autonome a elevului, a conștiinței identității sale culturale, determinând înțelegerea diversității formelor de comunicare și de expresie artistică.

Pregătirea metodică a profesorului de limba română are un rol fundamental în formarea competențelor elevului în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și în integrarea activă în societate.

Programa de limba și literatura română pentru examenul național de definitivare în învățământ este concepută în corelație cu programele școlare pentru disciplina limba și literatura română (clasele a V-a – a XII-a), cu programele pentru examenele naționale și cu programa de limbă și literatură română pentru Concursul național de ocupare a posturilor didactice/catedrelor vacante din învățământul preuniversitar, fiind proiectată astfel încât să determine o evaluare corectă a competențelor profesorului debutant de limba și literatura română.

Structura programei este următoarea:

- **Notă de prezentare;**
- **Competențele profesorului de limba și literatura română;**
- **Tematica pentru disciplina limba și literatura română;**
- **Tematica pentru metodică disciplinei limba și literatura română;**
- **Repere bibliografice.**

COMPETENȚELE PROFESORULUI DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

1. Prezentarea sintetică și analitică, estetică sau culturală a fenomenului literar, a culturii populare și a fenomenului lingvistic.
2. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional.
3. Proiectarea didactică adaptată specificului elevilor și nevoilor de învățare ale acestora, cu respectarea competențelor și a conținuturilor prevăzute în programele de gimnaziu și de liceu în vigoare.
4. Predarea integrată, prin realizarea conexiunilor între conținuturile domeniilor disciplinei și prin abordarea conținuturilor științifice ale disciplinei în viziune pluri-, inter- și transdisciplinară.

5. Evaluarea practicilor educative din punctul de vedere al respectării și al cultivării diversității culturale.
6. Evaluarea obiectivă, cu respectarea principiilor didactice și a competențelor stabilite prin curriculumul național și prin aplicarea metodelor de evaluare diverse.
7. Utilizarea unor forme eficiente de management al clasei, adecvate activității de învățare proiectate.
8. Integrarea eficientă a tehnologiilor informatice și de comunicații și a resurselor digitale în procesul de predare, învățare și evaluare.

TEMATICA PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

A. LIMBA ROMÂNĂ

I. Limbă și comunicare

- Tipuri de comunicare. Comunicare orală și scrisă. Discursul;
- Natura, unitățile și funcțiile limbajului;
- Situațiile de comunicare;
- Textul. Tipologia textului: ficțional și nonficțional, literar (epic, liric, dramatic) și nonliterar, continuu, discontinuu, multimodal; simplu și complex – caracteristici. Secvențe prototipice: secvența narativă, secvența descriptivă, secvența dialogală, secvența explicativă, secvența argumentativă;
 - Receptarea diferitelor tipuri de text;
 - Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor;
 - Limba literară și limba populară. Limba română standard;
 - Stilurile funcționale ale limbii;
 - Calitățile generale și particulare ale stilului;
 - Media (comunicare lingvistică vs. comunicare socială) etc.

II. Fonetică și fonologie

- Noțiuni generale: sunet, fonem; proprietățile sunetelor;
- Fonelele vocalice, consoanele: inventar, clasificare, realizare fonetică. Grupuri de sunete (diftong, triftong, hiat);
 - Silaba. Regulile de despărțire a cuvintelor în silabe. Ortografia pentru despărțirea în silabe;
 - Accentul, intonația;
 - Elemente de prozodie; procedee de expresivitate.

III. Lexicologie și semantică

- Noțiuni generale: vocabularul limbii române; vocabularul fundamental și masa vocabularului;
- Cuvântul ca unitate de bază a vocabularului. Sens/semnificație, referent. Context. Denotație, conotație;

TESTUL 1

- ▶ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- ▶ Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Iubito-mbogățește-ți cântărețul,
mută-mi cu mâna ta în suflet lacul,
și ce mai vezi, văpaia și înghețul,
dumbrava, cerbii, trestia și veacul.
Cum stăm în fața toamnei, muți,
sporește-mi inima c-o ardere, c-un gând.
Solar e tâcul ce tu știi oricând
atâtor lucruri să-mprumuți.

O, lumea, dacă nu-i o amăgire,
ne este un senin veșmânt.
Că ești cuvânt, că ești pământ,
nu te dezbraci de ea nicicând.
O, lumea e albastră haină,
în care ne cuprindem, strânși în taină,
ca vara sângelui să nu se piardă,
ca vraja basmului mereu să ardă.

Lucian Blaga, *Vară de noiembrie*

Redactează un eseu de minimum 600 de cuvinte, în care să interpretezi opera literară reprodusă mai sus, având în vedere următoarele:

- situarea textului dat în contextul creației lui Lucian Blaga; **4 puncte**
- raportarea textului dat la contextul cultural în care a fost creat, prin analizarea a două principii estetice identificate; **4 puncte**
- evidențierea temei și a semnificațiilor poeziei, prin interpretarea a două secvențe poetice; **6 puncte**
- compararea textului liric propus cu un alt text din opera autorului, prezentând o asemănare și o deosebire, prin raportare la elemente de compoziție și de limbaj; **6 puncte**
- formularea unui punct de vedere referitor la viziunea despre lume a autorului prin valorificarea unei referințe critice/de istorie literară. **4 puncte**

Pentru conținutul eseului se acordă **24 de puncte**, iar pentru redactarea eseului se acordă **6 puncte** (organizarea ideilor în scris și exprimarea ideilor, utilizarea limbii literare, ortografie și punctuație – 3 puncte; analiză și argumentare – 2 puncte; utilizarea limbajului de specialitate – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Prezintă noțiunea gramaticală de complement indirect.

20 de puncte

În elaborarea răspunsului, vei avea în vedere:

- definirea complementului indirect; **2 puncte**
- precizarea a două caracteristici sintactice, semantice sau comunicativ-pragmatice ale complementului indirect; **4 puncte**
- exemplificarea, prin câte un enunț, a patru realizări diferite ale complementului indirect; **8 puncte**
- ilustrarea prin câte un enunț, a trei tipuri de regenți ai complementului indirect. **6 puncte**

B. Rezolvă exercițiile următoare, scriind numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect. **10 puncte**

1. Sunt accentuate corect toate cuvintele din seria:

a) anost, candid, aisberg;	b) firav, gingaș, ferigă;	
c) jilav, asfixie, rucsac;	d) penurie, profesor, trândav.	1 punct

2. Precizează seria în care toate cuvintele au triftong:

a) chioară, grecoaică, rățăceai;	b) împerecheau, agreează, ajungeau;	
c) tăioasă, chiulangoaică, learcă;	d) urzeau, duceau, îngenuncheau.	1 punct

3. Sinonimele adjectivelor *efemer*, *obedient*, *insolită* sunt în seria:

a) perpetuu, revoltat, firesc;	b) trecător, nesigur, obraznic;	
c) etern, vindicativ, special;	d) pasager, ascultător, bizar.	1 punct

4. Sunt invariabile toate substantivele din seria:

a) aerobic, tămâie, miere;	b) apendice, zahăr, tei;	
c) ardei, pronume, mujdei;	d) arici, colibri, educatoare.	1 punct

5. Statutul morfologic și funcția sintactică ale cuvântului subliniat în enunțul *Nu-mi plăcea deloc ce mi se părea că devenise acum.* sunt indicate corect în varianta:

a) pronume relativ / subiect în propoziția introdusă;		
b) adjectiv pronominal relativ / complement direct în subordonata introdusă;		
c) pronume relativ / nume predicativ în subordonata propoziției introduse;		
d) pronume relativ / subiect în subordonata propoziției introduse.		1 punct

6. Valoarea verbului *a fi* din enunțurile (1) *Era o iarnă frumoasă.* (2) *Nu mai erau decât trei zile până la vacanță.* (3) *Nu fusese decât o ploaie de vară.* (4) *Cât erau merele?* (5) *Mi-era rușine de el.* (6) *Era să cadă.* (7) *Era cum nu-l știam până atunci.* este:

a) predicativă în (1), (2), (3), (4), (6), copulativă în (5), (7);		
b) predicativă în toate enunțurile;		
c) copulativă în toate enunțurile;		
d) predicativă în (1), (2), (3), (4), (5), (6), copulativă în (7).		1 punct

7. Versul „Eu să fiu a ta stăpână, tu stăpân vieții mele.” conține:

a) patru cuvinte în cazul nominativ, două cuvinte în cazul genitiv;		
b) cinci cuvinte în cazul nominativ, două cuvinte în cazul dativ;		
c) trei cuvinte în nominativ, trei cuvinte în genitiv;		
d) trei cuvinte în nominativ, un cuvânt în acuzativ, două cuvinte în dativ.		1 punct

8. Funcția sintactică a substantivului subliniat în enunțul *Au mai venit dintre prieteni.* este indicată corect în varianta:

a) complement indirect	c) subiect	
b) complement direct	d) atribut.	1 punct

9. În fraza *Dacă vei veni sau nu, tot mă voi simți neliniștit, mai ales că este ziua când voi primi răspunsul dacă sunt acceptat sau nu la proba practică.* propozițiile sunt, în ordine:

a) circumstanțială condițională, circumstanțială condițională, principală, circumstanțială de cauză, circumstanțială de timp, atributivă;		
b) circumstanțială concesivă, principală, circumstanțială de cauză, atributivă;		

c) circumstanțială concesivă, circumstanțială concesivă, principală, circumstanțială de cauză, atributivă, atributivă, atributivă;

d) circumstanțială condițională, circumstanțială condițională, principală, circumstanțială de cauză, atributivă, atributivă, atributivă. **1 punct**

Notă! Propozițiile sunt date în ordinea în care apar predicatele în frază.

10. În enunțul *Poți ca să vii mai devreme, dar să stai cuminte însă, fiind că îți spun categoric și hotărât că nu-ți voi mai admite obrăznicile tale*. există:

a) 7 greșeli; b) 5 greșeli; c) 6 greșeli; d) 4 greșeli. **1 punct**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Alege una dintre următoarele secvențe din programele școlare în vigoare:

2. Receptarea textului scris de diverse tipuri.

2.3. Prezentarea unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte diverse.

Domeniul de conținut	Conținuturi asociate
Lectură	<ul style="list-style-type: none"> – Strategii de comprehensiune: reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv; – Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (epitetul, enumerația), discuții pe marginea textelor citite.

Programa școlară pentru disciplina limba și literatura română – clasa a VI-a,
aprobată prin ordin al ministrului nr. 3393/28.02.2017

1. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare.

Competențe specifice	Trunchi comun	CD tip A*	CD tip B**
1.2. Receptarea adecvată a sensului / sensurilor unui mesaj transmis prin diferite tipuri de texte orale sau scrise.	<ul style="list-style-type: none"> – sens denotativ și sensuri conotative; – cunoașterea sensului corect al cuvintelor (în special al neologismelor); – elemente care înlesnesc sau perturbă receptarea (canalul, codul, contextul); – mesaje din domeniul audiovizualului; – citirea graficelor, a schemelor sau a tabelelor sinoptice, a altor documente specifice domeniilor cunoașterii. 	<ul style="list-style-type: none"> – calitățile generale și particulare ale stilului: claritate, proprietate, concizie, precizie, puritate, corectitudine, variație stilistică, simetrie, naturalețe, cursivitate, eufonie. 	<ul style="list-style-type: none"> – calitățile generale și particulare ale stilului: claritate, proprietate, concizie, precizie, puritate, corectitudine, variație stilistică, simetrie, naturalețe, cursivitate, eufonie.

Programa școlară pentru disciplina limba și literatura română – clasa a X-a,
ciclul inferior al liceului, aprobată, prin ordin al ministrului 5099/09.09.2009

B. Se dau textele:

Textul 1 – Lucian Blaga, *Vară de noiembrie*

Textul 2 – Vasile Alecsandri, *Sfârșit de toamnă*

Oaspeții caselor noastre, cocostârci și rândunele,
Părăsit-au a lor cuiburi ș-au fugit de zile rele;
Cârdurile de cucoare, înșirându-se-n lung zbor,
Pribegit-au urmărite de al nostru jalnic dor.

Vesela verde câmpie acu-i tristă, vestezită,
Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită;
Frunzele-i cad, zbor în aer, și de crengi se deslipesc,
Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc.

Din tuspătru părți a lumii se ridică-nalt pe ceruri,
Ca balauri din poveste, nouri negri, plini de geruri.
Soarele iubit s-ascunde, iar pe sub grozavii nori
Trece-un cârd de corbi iernatici prin văzduh croncănitori.

Ziua scade; iarna vine, vine pe crivăț călare!
Vântul șuieră prin hornuri, răspândind înfiorare.
Boii rag, caii rânchează, câinii latră la un loc,
Omul, trist, cade pe gânduri și s-apropie de foc.

1. Construiește, în minimum 400 de cuvinte, o secvență didactică prin care să formezi/să dezvolti competența specifică aleasă, valorificând unul dintre cele două texte date. **20 de puncte**

Vei avea în vedere:

- evidențierea relației dintre competență, conținutul asociat ales și două obiective ale parcursului didactic propus; **4 puncte**
- justificarea alegerii tiparului de proiectare a secvenței și a demersului propriu-zis (etapele receptării/ale învățării); **4 puncte**
- prezentarea modului în care se desfășoară secvența didactică, prin ilustrarea a două metode/tehnici/procedee adecvate obiectivelor propuse; **4 puncte**
- descrierea unei forme adecvate de organizare a colectivului de elevi și a unei strategii de comunicare/de evaluare. **4 puncte**

Notă! Se acordă **4 puncte** pentru redactare (utilizarea limbii literare și a limbajului de specialitate – 1 punct, organizarea ideilor în scris – 1 punct, ortografie – 1 punct, respectarea normelor de punctuație – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, rezolvarea trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

2. Argumentează, în 100 – 150 de cuvinte, adecvarea secvenței de învățare/receptare construite la modelul curricular în vigoare, prin raportare la două elemente definitorii ale acestuia. **10 puncte**

Cuprins

	Enunț	Rezolvare/ Barem
<i>Cuvânt-înainte</i>	5	
Concursul de titularizare	7	
<i>Programa pentru concursul de titularizare</i>	9	
Testul 1	19	51
Testul 2	22	64
Testul 3	25	74
Testul 4	28	84
Testul 5	31	95
Testul 6	34	105
Testul 7	37	117
Testul 8	41	128
Testul 9	44	138
Testul 10	48	150
Examenul de definitivat	153	
<i>Programa pentru examenul de definitivat</i>	155	
Testul 1	167	221
Testul 2	171	235
Testul 3	177	245
Testul 4	182	257
Testul 5	186	268
Testul 6	192	279
Testul 7	198	288
Testul 8	204	298
Testul 9	210	307
Testul 10	216	319
<i>Bibliografie selectivă</i>	323	